

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (osmi senat)

z dne 24. oktobra 2019*

„Predhodno odločanje – Poslovnik Sodišča – Člen 99 – Zračni prevoz – Uredba (ES) št. 261/2004 – Velika zamuda leta – Pravica potnikov do odškodnine – Dokaz navzočnosti potnika pri prijavi – Rezervacija, ki jo je potrdil letalski prevoznik“

V zadevi C-756/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (prvostopenjsko sodišče v Aulnay-sous-Boisu, Francija) z odločbo z dne 28. novembra 2018, ki je prispela na Sodišče 3. decembra 2018, v postopku

LC,

MD

proti

easyJet Airline Co. Ltd,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi L. S. Rossi, predsednica senata, J. Malenovský (poročevalec) in F. Biltgen, sodnika,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za MD in LC J. Pitcher, avocate,
- za francosko vlado A.-L. Desjonquères in I. Cohen, agentki,
- za portugalsko vlado L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros in C. Farto, agenti,
- za Evropsko komisijo J. Hottiaux in N. Yerrell, agentki,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: francoščina.

sprejema naslednji

Sklep

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med osebama LC in MD ter družbo easyJet Airline Co. Ltd (v nadaljevanju: easyJet) v zvezi z odškodnino, zahtevano zaradi velike zamude leta.

Pravni okvir

- 3 V uvodni izjavi 1 Uredbe št. 261/2004 je navedeno:
„Ukrepanje Skupnosti na področju zračnega prevoza mora med drugim zagotavljati visoko raven varstva potnikov. Poleg tega je treba na splošno v celoti upoštevati zahteve o varstvu potrošnikov.“
- 4 Člen 2(g) te uredbe določa:
„V tej uredbi:
[...]
(g) ‚rezervacija‘ pomeni dejstvo, da ima potnik vozovnico ali drugačen dokaz, ki navaja, da je letalski prevoznik ali organizator potovanja rezervacijo sprejel in registriral“.
- 5 Člen 3 navedene uredbe določa:
„1. Ta uredba se uporablja za:
(a) potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju države članice, za katero se Pogodba uporablja;
(b) potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju tretje države in so namenjeni na letališče na ozemlju države članice, za katero se Pogodba uporablja, razen če ti potniki prejmejo storitve ali odškodnino in pomoč v tej tretji državi, če je dejanski letalski prevoznik zadevnega leta iz Skupnosti.
2. Odstavek 1 se uporablja pod pogojem, da:
(a) imajo potniki potrjeno rezervacijo na zadevnem letu in, razen v primeru odpovedi leta iz člena 5, se prijavijo na let,
– kakor je določeno in ob navedenem času vnaprej in pisno (vključno v elektronski obliki) z letalskim prevoznikom, organizatorjem potovanja ali pooblaščenoto potovalno agencijo,
ali, če čas ni naveden,
– najpozneje 45 minut pred objavljenim časom odhoda; ali

(b) je potnike letalski prevoznik ali organizator potovanja premestil iz rezerviranega leta na drug let, ne glede na razlog.

[...]“

6 Člen 7(1) Uredbe št. 261/2004 določa:

„Pri sklicevanju na ta člen potniki prejmejo odškodnino v višini:

- (a) 250 eurov za lete do vključno 1500 kilometrov;
- (b) 400 eurov za vse lete znotraj Skupnosti nad 1500 kilometrov in za vse druge lete med 1500 in 3500 kilometri;
- (c) 600 eurov za lete, ki niso zajeti v točkah (a) ali (b).

Za določitev oddaljenosti, ki jo je treba upoštevati, se šteje zadnji kraj, na katerega bo potnik zaradi zavrnitve vkrcanja ali odpovedi leta prispel z zamudo glede na predvideni vozni red letov.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 7 Tožeči stranki v postopku v glavni stvari sta imeli elektronsko rezervacijo za povratni let, ki ga je družba easyJet opravila z odhodnim letom iz Pariza (Francija) v Benetke (Italija) 8. februarja 2014 in povratnim letom 10. februarja 2014.
- 8 Po navedbah tožečih strank iz postopka v glavni stvari je imel ta povratni let ob prihodu v Pariz tri ure in sedem minut zamude.
- 9 Ker za to zamudo nista dobili odškodnine, sta pri predložitvenem sodišču vložili tožbo, s katero sta predlagali, naj se družbi easyJet naloži, da vsaki plača 250 EUR pavšalne odškodnine iz člena 7 Uredbe št. 261/2004.
- 10 Družba easyJet, ki ne izpodbija te zamude, zavrača odškodninski zahtevek, ker tožeči stranki iz postopka v glavni stvari nimata vstopnih kuponov kot dokaza o njuni navzočnosti pri prijavi.
- 11 V teh okoliščinah tožeči stranki iz postopka v glavni stvari menita, da je treba razjasniti vprašanje dokaza navzočnosti pri vkrcanju, pri čemer med drugim trdita, da posedovanje vstopnega kupona ne pomeni dejanske navzočnosti pri prijavi na let ali vkrcanja potnika na krov letala, da v členu 3 Uredbe št. 261/2004 pojem „prijava“ ni opredeljen in da je treba upoštevati digitalni razvoj pri prijavi potnikov, zlasti nakup vozovnic v nepapirni obliki, načine spletne prijave na let in vozovnice na elektronskih nosilcih.
- 12 Nasprotno pa po mnenju družbe easyJet razlaga Uredbe št. 261/2004 ni vprašljiva, saj je Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija) pojasnilo, da morajo potniki predložiti vstopni kupon kot dokaz svoje navzočnosti pri prijavi.
- 13 V predložitveni odločbi je namreč omenjena sodna praksa Cour de cassation (kasacijsko sodišče), s katero so bile potrjene sodbe predložitvenega sodišča, v katerih je to zavrnilo zahtevke za plačilo pavšalne odškodnine na podlagi Uredbe št. 261/2004 zaradi velike zamude leta, ki so jih vložili potniki, ki kljub predložitvi dokazil o elektronski rezervaciji in nekaterih potrdil niso predložili upoštevanih vstopnih kuponov.

- 14 Poleg tega iz predložitvene odločbe izhaja, da v okviru številnih sporov, o katerih odloča predložitveno sodišče, večina dejanskih letalskih prevoznikov trdi, da je plačilo odškodnine iz člena 7 Uredbe št. 261/2004 zaradi velike zamude leta zavrnila, ker ni bil predložen vstopni kupon, pri čemer se je oprla na navedeno sodno prakso Cour de cassation (kasacijsko sodišče).
- 15 V teh okoliščinah je Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (prvostopenjsko sodišče v Aulnay-sous-Boisu, Francija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba člen 3(2)(a) Uredbe [št. 261/2004] razlagati tako, da morajo potniki dokazati svojo navzočnost pri prijavi, da bi se lahko sklicevali na določbe Uredbe?
2. Ali v primeru, da je odgovor pritrdilen, člen 3(2)(a) Uredbe [št. 261/2004] nasprotuje sistemu izpodbojne domneve, v skladu s katerim bi se pogoj navzočnosti potnika pri prijavi štel za izpolnjen, če ima potnik rezervacijo, ki jo je dejanski letalski prevoznik sprejel in registriral v smislu člena 2(g)?“

Vprašanji za predhodno odločanje

- 16 Uvodoma je treba opozoriti, da mora Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem iz člena 267 PDEU nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. Za to mora Sodišče po potrebi preoblikovati predložena vprašanja (glej zlasti sodbo z dne 17. septembra 2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, točka 32 in navedena sodna praksa).
- 17 To možnost je treba uporabiti v okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe.
- 18 Res je namreč, da predložitveno sodišče z vprašanjema za predhodno odločanje Sodišče poziva, naj na splošno odloči, ali je treba člen 3(2)(a) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da mora potnik dokazati svojo navzočnost pri prijavi, da bi se lahko skliceval na določbe te uredbe, in če je odgovor pritrdilen, ali je ob upoštevanju člena 2(g) te uredbe mogoče domnevati o taki navzočnosti, če ima ta potnik rezervacijo, ki jo je dejanski letalski prevoznik sprejel in registriral.
- 19 Vendar se vprašanji predložitvenega sodišča umeščata v točno določene okoliščine, to je, da je letalski prevoznik zavrnil, da bi na podlagi Uredbe št. 261/2004 plačal odškodnino zaradi najmanj triurne zamude, ugotovljene ob koncu leta, za katerega imata zadevni osebi potrjeno rezervacijo. Kot izhaja iz točke 10 tega sklepa, pa letalski prevoznik ne izpodbija obstoja take zamude, vendar zavrača odškodninski zahtevek, ker zadevni osebi svoje navzočnosti pri prijavi nista dokazali s predložitvijo vstopnega kupona.
- 20 Predložitveno sodišče poudarja tudi, da odloča o številnih sporih. Po njegovem mnenju večina letalskih prevoznikov v primeru velike zamude leta noče plačati odškodnine iz člena 7 Uredbe št. 261/2004, ker ni predložen vstopni kupon, pri čemer se njegova predložitveva zahteva v skladu z ustaljeno sodno prakso vrhovnega sodišča zadevne države članice.
- 21 Ob upoštevanju navedenih elementov okoliščin in da bi se predložitvenemu sodišču zagotovil koristen odgovor, da bi lahko rešilo spor, o katerem odloča, je treba njegovi vprašanji razumeti tako, da želi z njima v bistvu izvedeti, ali je treba Uredbo št. 261/2004 in zlasti njen člen 3(2)(a) razlagati tako, da se potnikom na letu, ki je imel ob prihodu najmanj triurno zamudo, s potrjeno rezervacijo za ta let, lahko zavrne odškodnina na podlagi te uredbe zgolj zato, ker ob vložitvi odškodninskega zahtevka niso dokazali svoje navzočnosti pri prijavi na navedeni let, zlasti s predložitvijo vstopnega kupona.

- 22 Sodišče lahko na podlagi člena 99 svojega poslovnika na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom, med drugim če odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, ne dopušča nobenega razumnega dvoma.
- 23 V obravnavani zadevi gre za tak primer, zato je treba uporabiti to določbo.
- 24 Iz besedila člena 3(2)(a) Uredbe št. 261/2004 izhaja, da se ta uredba uporablja le, če imajo potniki potrjeno rezervacijo na zadevnem letu in se prijavijo na let v rokih iz te določbe.
- 25 Iz tega izhaja, da ker sta pogoja iz te določbe kumulativna, o navzočnosti potnika pri prijavi ni mogoče domnevati na podlagi tega, da ima ta potnik potrjeno rezervacijo za zadevni let.
- 26 Poleg tega je v navedeni določbi pojasnjeno, da zahteva po navzočnosti pri prijavi ne velja za potnike, katerih let je bil odpovedan.
- 27 Vprašnji za predhodno odločanje pa se nanašata na potnike, katerih let je imel veliko zamudo.
- 28 V zvezi s tem je treba, če tako kot v postopku v glavni stvari dani letalski prevoznik vkrca potnike, ki imajo potrjeno rezervacijo na zadevnem letu, in jih prepelje na njihov namembni kraj, šteti, da so ti izpolnili zahtevo, da morajo biti navzoči pri prijavi pred tem letom. V teh okoliščinah zato ob vložitvi odškodninskega zahtevka ni treba dokazati take navzočnosti.
- 29 Iz tega izhaja, da je treba šteti, da so potniki, kot sta potnika iz postopka v glavni stvari, ki imajo potrjeno rezervacijo na letu in so ta let opravili, pravilno izpolnili zahtevo, da so navzoči pri prijavi.
- 30 Če tako dosežejo svoj namembni kraj z najmanj triurno zamudo, imajo navedeni potniki pravico do odškodnine za to zamudo na podlagi Uredbe št. 261/2004, ne da bi morali v ta namen predložiti vstopni kupon ali drug dokument, ki potrjuje, da so bili v predpisanih rokih navzoči pri prijavi na let, ki je imel zamudo.
- 31 Tako ugotovitev sicer potrjuje cilj, naveden v uvodni izjavi 1 Uredbe št. 261/2004, to je zagotoviti visoko raven varstva potnikov.
- 32 Potniki, ki so prizadeti zaradi velike zamude pri letu, imajo namreč tako možnost, da uveljavijo svojo pravico do odškodnine, ne da bi morali izpolniti zahtevo – ki ni prilagojena njihovem položaju – da pozneje ob vložitvi odškodninskega zahtevka dokažejo, da so bili navzoči pri prijavi na let, ki je imel zamudo in na katerem so vsekakor leteli.
- 33 Drugače velja le, če ima letalski prevoznik na voljo elemente, s katerimi lahko dokaže, da ti potniki v nasprotju s tem, kar trdijo, niso potovali na zadevnem letu z zamudo, kar mora preveriti nacionalno sodišče.
- 34 Ob upoštevanju navedenega je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba Uredbo št. 261/2004 in zlasti njen člen 3(2)(a) razlagati tako, da potnikom na letu, ki je imel ob prihodu najmanj triurno zamudo, s potrjeno rezervacijo za ta let ni mogoče zavrnilo odškodnine na podlagi te uredbe zgolj zato, ker ob vložitvi odškodninskega zahtevka niso mogli dokazati svoje navzočnosti pri prijavi na navedeni let, zlasti s predložitvijo vstopnega kupona, razen če se dokaže, da ti potniki niso potovali na zadevnem letu z zamudo, kar mora preveriti nacionalno sodišče.

Stroški

- 35 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) sklenilo:

Uredbo (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 in zlasti njen člen 3(2)(a) je treba razlagati tako, da potnikom na letu, ki je imel ob prihodu najmanj triurno zamudo, s potrjeno rezervacijo za ta let ni mogoče zavrniti odškodnine na podlagi te uredbe zgolj zato, ker ob vložitvi odškodninskega zahtevka niso mogli dokazati svoje navzočnosti pri prijavi na navedeni let, zlasti s predložitvijo vstopnega kupona, razen če se dokaže, da ti potniki niso potovali na zadevnem letu z zamudo, kar mora preveriti nacionalno sodišče.

Podpisi